

Accountantsverslag 2023

Aan de gemeenteraad
van de gemeente Helmond
Postbus 950
5700 AZ HELMOND

Onderwerp
Accountantsverslag 2023

Datum
1 juli 2024

Ons kenmerk
2406622C39/SP

Behandeld door
B. Blomjous MSc RA
06 8355 5440
BBlomjous@deloitte.nl

M. van de Pol – Hooymans MSc RA
06 5359 8620
Mhooymans@deloitte.nl

Deloitte Accountants B.V.
Flight Forum 1
5657 DA Eindhoven
Postbus 376
5600 AJ Eindhoven
Nederland

Tel: 088 288 2888
www.deloitte.nl

Geachte leden van de raad,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2023 van de gemeente Helmond. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2023 van de gemeente Helmond.

De jaarrekening 2023 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Helmond. Bij deze jaarrekening hebben wij op 1 juli 2024 een goedkeurende controleverklaring voor het getrouwe beeld verstrekt.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging gedateerd d.d. 11 oktober 2023 en met ons auditplan, dat op 16 januari 2024 is besproken in uw auditcomité.

Wij hebben de inhoud van dit accountantsverslag ambtelijk besproken met uw wethouder en een vertegenwoordiging van de ambtelijke organisatie op 3 juni 2024 en met het auditcomité tijdens de vergadering op 13 juni 2024.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

B. Blomjous MSc RA

Inhoudsopgave

	<u>Kernboodschappen jaarrekeningcontrole</u>	4
	<u>Kernboodschap jaarrekeningcontrole</u>	5
	<u>Bestuurlijke samenvatting</u>	6
	<u>Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen</u>	7
	<u>Bevindingen jaarrekening</u>	11
	• <u>De financiële positie van uw gemeente</u>	12
	• <u>Belangrijkste bevindingen uit onze controle</u>	18
	<u>Interne beheersing</u>	24
	• <u>Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing</u>	25
	<u>Bijlagen</u>	26
	• <u>Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen</u>	27
	• <u>Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle</u>	28
	• <u>Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023</u>	29
	• <u>Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging</u>	34

Kernboodschappen jaarrekeningcontrole

Kernboodschap jaarrekeningcontrole

De basis voor onze controle is het auditplan 2023 dat met het auditcomité is besproken. In dit accountantsverslag geven wij u inzicht in de belangrijkste bevindingen bij de jaarrekening en de (ontwikkeling van de) interne beheersing van de gemeente Helmond. Wij hebben tijdens onze jaarrekeningcontrole de rekeningsaldi en transactiestromen samenhangend met de balans en het overzicht van baten en lasten gecontroleerd. In deze kernboodschap koppelen wij ons overstijgende beeld terug van deze controle en geven wij beknopt een managementsamenvatting voor de gemeente Helmond. In het hoofdstuk 'Bevindingen jaarrekeningcontrole 2023' hebben wij onze bevindingen meer in detail toegelicht, evenals onze adviezen voor de verdere doorontwikkeling van de organisatie gedurende 2024.

Onderwerp

Boodschap

Overall beeld naar aanleiding van jaarrekeningcontrole 2023

Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2023 van de gemeente Helmond uitgevoerd met een goedkeurende controleverklaring als uitkomst. Echter, ondanks deze positieve uitkomst, merken we op basis van het doorlopen controleproces op dat de (interne-) beheersing binnen de gemeente Helmond verbetering behoeft. De drie meest urgente aandachtsgebieden hebben wij hieronder opgenomen:

- Het proces om te komen tot een jaarrekening behoeft verbetering. Gedurende de controle van de jaarrekening zijn verschillende correcties gebleken. Daarnaast constateren we dat het beantwoorden van vragen, die wij stellen in het kader van onze controle, vaak veel meer effort kosten om te beantwoorden dan wij zouden verwachten. Ons beeld daarbij dat dit voor een belangrijk deel voortkomt uit personele wisselingen op sleutelposities gedurende het jaar waardoor (historische) kennis niet altijd meer aanwezig is. Daarnaast zien we dat interne checks wel zijn opgestart maar niet altijd afgerond danwel met onvoldoende diepgang zijn uitgevoerd. Specifieke aandacht vragen wij voor het proces van tussentijdse beoordeling van tussenrekeningen gezien het grote aantal correcties dat hieruit is voortgekomen. Dit ondanks de ingezette verbeteracties van afgelopen jaar waarbij tussenrekeningen ook tussentijds zijn beoordeeld. We hebben vernomen dat gemeente Helmond in 2024 reeds acties heeft uitgezet om verantwoordingsprocessen te verbeteren door kwartaal afsluiting vorm te geven.
- Gemeente Helmond heeft in 2023 de grondexploitatie van het EHAD terrein herzien en opnieuw laten vaststellen door de raad. Bij de controle van deze exploitatie constateren wij dat de ingerekende opbrengsten niet volledig zijn onderbouwd. De reden hiervoor is dat het EHAD terrein nog in ontwikkeling is en er nog sprake is van een visie. Desondanks is het genomen besluit, inclusief de bijlagen, specifiek van aard. Op basis van verslaggevingsvereisten dient dit ook op die wijze verwerkt te worden in de jaarrekening. Gedurende de controle heeft het college de ingerekende opbrengsten alsnog laten onderbouwen door een taxateur waarbij is geconcludeerd dat de in het raadsbesluit opgenomen opbrengsten niet aansluiten bij het vastgesteld programma, waarbij een mix van wonen en werken gerealiseerd moet worden. De taxateur schetst mogelijkheden om de waardering alsnog uit te laten komen op de opbrengsten zoals opgenomen in het raadsbesluit echter zal hiertoe het programma aangepast dienen te worden waarbij een deel van de werklocaties wordt omgezet in woningen. Aangezien dit een planaanpassing betreft vraagt dit een overweging en een besluit van de raad. Op basis van deze bevinding vragen wij aandacht voor het proces op basis waarvan grondexploitaties worden aangepast en ter besluitvorming aan de raad worden aangeboden. Wij adviseren om bij de (interne -) controles hieraan nadere invulling te geven.
- De afgelopen jaren hebben wij jaarlijks een afname gezien van EU-aanbestedingsfouten. In 2023 is deze positieve trend echter gekanteld en is er een toename van onrechtmatigheden zichtbaar als gevolg van het niet op de juiste wijze doorlopen van EU-aanbestedingsprocedures. In een aantal gevallen is niet gekozen voor de juiste aanbestedingsvorm waardoor een onrechtmatige inkoop is ontstaan en bij één EU-aanbesteding hebben wij vastgesteld dat de overeenkomst (beperkt) afwijkt van het aanbestedingsproces. Hoewel uit een latere toets is gebleken dat het hier om een niet wezenlijke wijziging van het contract gaat en daarmee geen sprake is van een onrechtmatigheid zouden wij verwachten dat een dergelijke toets voorafgaand aan het sluiten van een overeenkomst wordt uitgevoerd.

Het is positief te constateren dat het college deze verbeterpunten heeft onderkend en verbeteracties vorm geeft. Zo heeft reeds in het eerste kwartaal van 2024 de eerste tussentijdse afsluiting van de administratie plaats gevonden. Het ook tussentijds afsluiten van de administratie gaat er aan bijdragen dat fouten in de administratie eerder worden ontdekt en zorgt er tevens voor dat medewerkers meer bedrevenheid krijgen in een afsluitingsproces van de administratie.

Daarnaast stellen we vast dat sleutel posities binnen de organisatie veelal weer (structureel) zijn ingevuld. Naast dat het kennisniveau binnen organisatie hierdoor weer toeneemt brengt dit nieuwe ideeën en nieuwe energie in de organisatie. Een belangrijk verschil dat we hierbij zien is dat er verschuiving plaats vindt van 'sturing op het proces' naar 'sturing op de inhoud'. Wij zien dit zeker gezien de eerdere constateringen als een positieve ontwikkeling.

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijk relevante bevindingen
en aanbevelingen jaarrekeningcontrole

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Getrouwheid

- Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor het getrouwe beeld van de jaarrekening.
- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 4,8 miljoen respectievelijk € 14,4 miljoen.
- Wij hebben tijdens onze controle van de WNT geen niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd die de materialiteitsgrens conform het controleprotocol WNT te boven gaan.

Rechtmatigheid

- Het college van B&W heeft in haar rechtmatigheidsverantwoording fouten gerapporteerd groter dan de verantwoordingsgrens.
- In de paragraaf bedrijfsvoering zijn de bevindingen groter dan de rapporteringstolerantie toegelicht door het college.
- De gehanteerde verantwoordings- en rapportagegrens bedraagt € 4,8 miljoen respectievelijk € 0,48 miljoen.
- Wij hebben de conclusies van het college in ons getrouwheidsoordeel betrokken waaruit geen materiële tekortkomingen zijn gebleken.
- Wij hebben geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd ten aanzien van de SiSa-bijlage die als bijlage bij de jaarstukken is opgenomen. In [Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023](#) is de voorgeschreven tabel met fouten en onzekerheden opgenomen.

Financiële positie

- Het eigen vermogen van gemeente Helmond is in 2023 nagenoeg gelijk gebleven t.o.v. 2022 en bedraagt ca. € 276 miljoen.
- De beschikbare weerstandscapaciteit ultimo 2023 bedraagt € 149 miljoen (2022: € 148 miljoen). Deze weerstandscapaciteit is hoger dan de door de gemeente Helmond onderkende en aanwezige risico's van € 48 miljoen (2022: € 67 miljoen). De afname van de risico's komt voort door een verlaging van de risico profiel grondexploitatie doordat de ambities rondom 'Brainport Smart District' zijn bijgesteld.
- Uw jaarrekening toont wat betreft de baten en lasten een verschil tussen de begroting en realisatie, en kent ten opzichte van de begroting een voordeliger rekeningresultaat 2023 ad € 13,5 miljoen (2022: voordelig € 21,2 miljoen).

Proces jaarrekeningcontrole

- Waar we de afgelopen jaren telkens een verbetering zagen in het jaarrekeningproces hebben we dit jaar helaas moeten constateren dat deze verbetering zich niet heeft doorgezet. Het beantwoorden en onderbouwen van vragen volgend uit de controle blijkt complex voor de organisatie. Dit valt deels te verklaren door de personele wisselingen in sleutelposities, resulterend in een verlies van (historische) kennis. De controle heeft ertoe geleid dat het saldo van baten en lasten circa € 6 miljoen lager is in de definitieve jaarrekening ten opzichte van de concept jaarrekening.
- Specifieke aandacht vragen wij voor tussentijdse beoordeling van tussenrekeningen, gezien het aanzienlijke aantal hieruit voortvloeiende correcties. De in 2022 ingezette verbeterinitiatieven waarbij tussenrekeningen tussentijds zijn geëvalueerd hebben nog niet het gewenste effect gesorteerd.

Grondexploitatie

- Voor de grondexploitatie hebben wij het proces, de dossiervorming en de onderbouwingen beoordeeld waarop het management de geactualiseerde schattingen heeft gebaseerd. Wij hebben onder andere een analyse gemaakt van de realisatie in en de geactualiseerde schattingen ultimo 2023 versus de schattingen in de jaarrekening 2022 ('backtesting'). Ook hebben wij de door de gemeente toegepaste parameters voor onder andere de toerekening van kosten- en opbrengstenstijgingen gecontroleerd, waarbij wij onder andere gebruik hebben gemaakt van de beoordeling door een door uw gemeente ingeschakelde externe deskundige. Wij zijn van mening dat de waardering van de grondexploitatie op basis van de hiervoor beschreven werkzaamheden een getrouw beeld weergeven.
- Gemeente Helmond heeft in 2023 de grondexploitatie van het EHAD terrein herzien en opnieuw laten vaststellen door de raad. Bij de controle van deze exploitatie constateren wij dat de opbrengsten en kosten niet volledig zijn onderbouwd. Dit heeft geleid tot een grondopbrengst die € 3,0 miljoen lager is dan opgenomen in exploitatieopzet zoals vastgesteld eind 2023. In de jaarrekening heeft dit geleid tot een aanvullende verliesvoorziening. Wij adviseren het college, zeker nu plannen de komende jaren actiever tot ontwikkeling worden gebracht, het grondbedrijf verder te professionaliseren.

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

EU-aanbestedingen

- Uit de uitgevoerde controlewerkzaamheden op de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen is een aantal afwijkingen gebleken waarbij geldende richtlijnen niet zijn gevolgd. De totale omvang van deze rechtmatigheidsfout bedraagt € 1,67 miljoen (2022 € 915.000). Waar de afgelopen jaren een jaarlijkse afname van de onrechtmatigheden zichtbaar was, is er in 2023 sprake van een vijf overeenkomsten waarbij niet de juiste aanbestedingsvorm is gekozen.

Meubilair Huis voor de stad

- Op 17 januari 2024 is het faillissement van Workbrands, de leverancier van het losse meubilair voor het Huis voor de Stad, uitgesproken. Het faillissement stelde de gemeente voor de uitdaging om tijdig het juiste en benodigde meubilair te krijgen. Hiertoe heeft de gemeente met verschillende partijen afspraken gemaakt. In de opslag bij WorkBrands stond nog meubilair dat zou worden gerefurnished alvorens dit aan de gemeente Helmond zou worden overgedragen. Convoi, de partij die een doorstart maakt met WorkBrands, heeft een deel van dit meubilair alsnog opgeknapt en geleverd. De gemeente heeft binnen de financiële afhandeling haar vordering op Workbrands bij de curator ingediend. Zoals in Raadsinformatiebrief 33 is geschreven kan de afwikkeling van een faillissement meerdere jaren in beslag nemen.

Sociaal domein

- In 2023 is de controle van het sociaal domein soepeler verlopen dan voorgaande jaren. De verantwoorde bestedingen vanuit de zorgaanbieders zijn getrouw verantwoord en op een rechtmatige wijze tot stand gekomen.
- Binnen het zorgdomein (WMO en Jeugd) is een landelijke ontwikkeling zichtbaar waarbij de lasten de afgelopen jaren fors zijn toegenomen. Waar dit in eerste instantie hoofdzakelijk kwam door een toenemende zorgvraag zien we in 2023 dat er met name sprake is van een toenemende zorgzwaarte met betrekking tot de jeugdzorg. Dit betekent dat cliënten vaak een zwaardere en daarmee duurdere vorm van zorg behoeven. Deze ontwikkeling is ook zichtbaar voor de gemeente Helmond en heeft financiële consequenties. Om deze kosten nauwkeuriger naar de toekomst in te kunnen schatten, heeft gemeente Helmond de afgelopen jaren geïnvesteerd in data gedreven prognoses waarmee de organisatie op basis van de zichtbare en verwachte ontwikkelingen een verwachting van de kosten opbouwt.
- Complicerende factor bij het schatten van de ontwikkeling van zorgkosten in de komende jaren is de verwachte ontwikkeling van de tarieven van zorgaanbieders. Zorgaanbieders hebben op dit moment te maken met sterk oplopende kosten als gevolg van loonstijgingen en oplopende huisvestingslasten. Dit leidt ertoe dat financiële positie van zorginstellingen in toenemende mate onder druk staat, wat naar verwachting een prijsopdrijvend effect heeft op de tarieven. Daarnaast zijn er landelijk al jeugdzorgaanbieders die niet meer aan de financiële verplichtingen kunnen voldoen, waarbij aan gemeenten op basis van het convenant 'Bevorderen continuïteit jeugdhulp' een (verplichte) bijdrage aan deze instellingen wordt opgelegd.
- Potentiële financiële risico's bij zorgaanbieders kunnen gevolgen hebben voor de gemeente Helmond, bijvoorbeeld in de vorm van gemaakte kosten waarvoor bij een faillissement geen prestaties meer worden ontvangen of het ontbreken van continuïteit in de zorgverlening. Om zicht te krijgen en te houden op deze risico's heeft de organisatie een aantal acties ondernomen om de financiële prestaties en mogelijke risico's te beoordelen en monitoren, zoals periodieke contractmanagementgesprekken met organisaties, het jaarlijks beoordelen van jaarrekeningen en accountantsverslagen (waarvoor alle contractmanagers een interne training hebben gehad), het uitvoeren van materiële controles op basis van signalen en steekproeven, en acteren naar aanleiding van signalen vanuit cliënten, zorgaanbieders, media en andere bronnen. Hiermee is een stevige vorm van monitoring van de financiële risico's ingericht.
- Daarnaast is een toenemende schaarste in beschikbaarheid van zorgpersoneel zichtbaar. Dit leidt er toe dat de toenemende zorgvraag steeds vaker niet meer in balans is met het zorgaanbod. Zowel in de WMO als Jeugdzorg is deze ontwikkeling zichtbaar. In toenemende mate zal daardoor niet de zorgvraag bepalend zijn in de omvang van de zorguitgaven maar ook het aanbod. Dit is een breed maatschappelijk probleem waarbij het voor gemeenten slechts beperkt mogelijk is hierin keuzes te maken.

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Realiteitsgehalte begroting

- Uit het overzicht van baten en lasten over 2023 blijken afwijkingen c.q. volumeverschillen in zowel de lasten, baten als saldi. Het saldo van baten en lasten is € 23,6 miljoen hoger dan de begroting na wijzigingen (saldo van baten en lasten betreft het resultaat excl. mutaties reserves). Dit is in lijn met het landelijke beeld waarbij we zien dat gemeenten niet in staat zijn de gestelde ambities te realiseren mede als gevolg van personele schaarste. Gemeente Helmond is hier afgelopen jaar al meer bewust mee bezig geweest. Hierover hebben wij ook gerapporteerd in de managementletter. Desondanks adviseren wij het college nader te onderzoeken hoe begroting en realisatie nader tot elkaar kunnen worden gebracht. Zodat waar nodig prioriteiten tijdig gesteld kunnen worden.
- We zien in toenemende mate dat gelden door het rijk vaak pas laat beschikbaar worden gesteld. Dit leidt ertoe dat nieuw beleid vormgegeven dient te worden op basis waarvan de gemeente de middelen besteed. Gezien de tijd die het vraagt om beleid vorm te geven leidt dit er toe dat in het eerste jaar waarin het rijk middelen beschikbaar stelt deze niet altijd door de gemeente zijn besteed. Indien er extra middelen vanuit het rijk beschikbaar worden gesteld, adviseren wij waar mogelijk te analyseren of deze middelen binnen het huidige boekjaar besteed kunnen worden of dat er sprake is van voorbereidingstijd om te komen tot beleid en uitvoering. Door hier kritisch naar te kijken neemt het realiteitsgehalte van de begroting toe.

Interne beheersing

- Op basis van de interim-controle 2023 hebben wij enkele tekortkomingen geïdentificeerd in de interne-beheersingsmaatregelen voor de financiële verslaggeving. Onze belangrijkste bevindingen zijn met u (gemeenteraad) gedeeld, en zijn besproken in het auditcomité d.d. 15 januari 2024. In het voorliggende accountantsverslag vindt u onze bevindingen naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole.

IT-omgeving

- Uit onze IT-werkzaamheden op de belangrijkste financiële processen blijkt dat organisatie aandacht heeft voor en bezig is (geweest) opvolging te geven aan de eerder geconstateerde tekortkomingen in de algemene IT-beheersmaatregelen. Desondanks leiden de bestaande tekortkomingen in de IT-omgeving ertoe dat de gemeente en wij niet kunnen steunen op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Als gevolg hiervan hebben wij conform voorgaande jaren extra gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd, waaronder het uitvoeren van specifieke werkzaamheden om de betrouwbaarheid van data en lijstwerk vast te stellen.

Overig

- Zie de bijlagen A bij dit accountantsverslag waaruit blijkt welke (niet)-gecorrigeerde bevindingen, onzekerheden en tekortkomingen in de toelichtingen wij hebben geconstateerd.
- In bijlage C is onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging te vinden.

Frauderisicoanalyse

- We hebben vastgesteld dat de frauderisicoanalyse in mei 2023 is geactualiseerd.
- Tevens hebben wij als onderdeel van onze werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole vastgesteld dat binnen uw organisatie op een adequate wijze opvolging wordt gegeven aan integriteitsmeldingen. Tijdens onze controle over 2023 zijn door ons geen fraudegevallen geconstateerd.
- Wij hebben gedurende onze controle een additioneel frauderisico onderkend op het gebied van goedkeuring van geleverde prestaties die niet daadwerkelijk hebben plaatsgevonden of die betrekking hebben op persoonlijk gebruik. Hoewel wij hierin geen kwantitatief materieel frauderisico onderkennen zien we in de praktijk dat significante frauduleuze transacties leiden tot veel raads- en media-aandacht. Op basis van aanvullende steekproefcontroles hebben we daarop géén onregelmatigheden geconstateerd.

Speerpunten Auditcomité

- In het auditplan 2023 zijn de speerpunten van het auditcomité opgenomen. Deze speerpunten zijn reeds behandeld en besproken op basis van onze managementletter 2023 (d.d. 15 januari 2024). Voor een gedetailleerde uitwerking van de genoemde speerpunten verwijzen we u naar de managementletter.

Bevindingen jaarrekening

De financiële positie van de gemeente

De vermogenspositie van uw gemeente is verbeterd

Het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten, maakt een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd. De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming.

Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten over het boekjaar 2023 bedraagt € 0,8 miljoen nadelig. Per saldo is tussentijds € 14,3 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2023 circa € 13,5 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het overzicht hiernaast hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2023 circa 50% van het balanstotaal (ultimo 2022: 53% van het balanstotaal) en is ligt afgenomen ten opzichte van 2022.

Saldo baten en lasten

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar is weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemming. Deze tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de onttrekkingen aan en stortingen in reserves gedurende het boekjaar. Deze mutaties in reserves vinden plaats op basis van door de gemeenteraad genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de eerdere politieke besluitvorming.

Wat het voorgaande concreet betekent voor uw gemeente hebben wij in het overzicht hiernaast weergegeven.

Eigen vermogen (x € 1 miljoen)	2023	2022	2021	2020
Eigen vermogen per 1 januari	276,5	274,2	246,3	239,6
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 14,3	-/- 18,9	9,0	-/- 16,9
Gerealiseerd resultaat	13,5	21,2	18,9	23,6
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	-/- 0,8	2,3	27,9	6,7
Eigen vermogen per 31 december	275,7	276,5	274,2	246,3

Exploitatieresultaat (x € 1 miljoen)

Totale baten	434,7
Totale lasten	-/- 435,5
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	-0,8
Af: stortingen in reserves	-/- 43,5
Bij: onttrekkingen aan reserves	`57,8
Saldo mutaties reserves	14,3
Gerealiseerd resultaat	13,5

De financiële positie van de gemeente

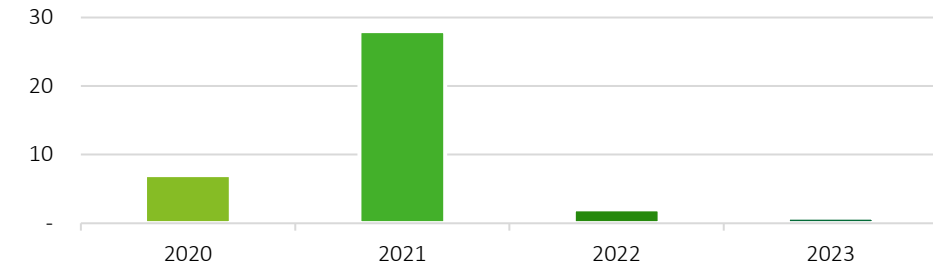
Het overzicht van baten en lasten over het boekjaar 2023 laat een voordelig gerealiseerd nadelig totaalsaldo van baten en lasten van € 0,8 miljoen zien, ten opzichte van een begroot nadelig saldo van € 24,4 miljoen (begroting na wijziging).

De jaarrekening 2023 sluit – na verwerking van de mutaties in reserves – met een voordelig gerealiseerd resultaat van circa € 13,5 miljoen.

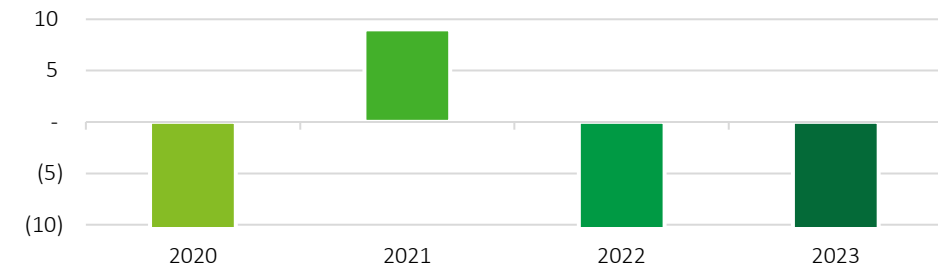
De toename in het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten én het uiteindelijk gerealiseerd resultaat sluiten aan bij een landelijke trend door een late toename in het jaar van de algemene uitkering en specifieke uitkeringen.

In de programmaverantwoording geeft het college per programma op hoofdlijnen een verklaring voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. In de paragraaf bedrijfsvoering heeft het college de rechtmatigheid van de begrotingsafwijkingen nader toegelicht. Verderop in dit accountantsverslag gaan wij hierop in.

**Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten
(x € 1 miljoen)**

**Mutaties in reserves
(x € 1 miljoen)**

**Gerealiseerd resultaat
(x € 1 miljoen)**

De financiële positie van de gemeente

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Als sprake is van een forse schuld en veel eigen vermogen (totaal van algemene en bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Grondexploitatiequote

De grondexploitatiequote geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale baten van de gemeente. In de regel geldt: hoe hoger de grondexploitatiequote, hoe groter het risico dat de gemeente loopt.

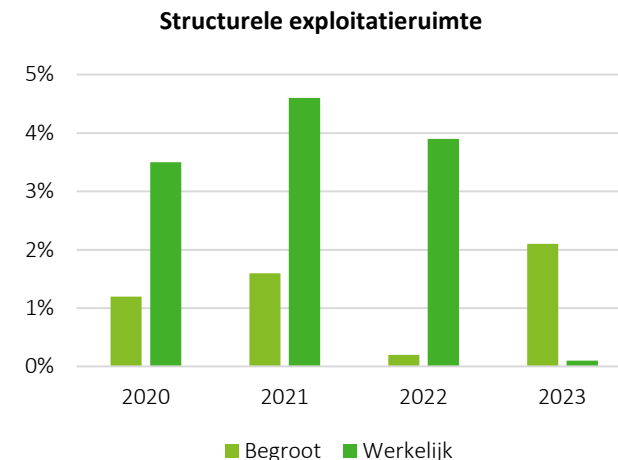
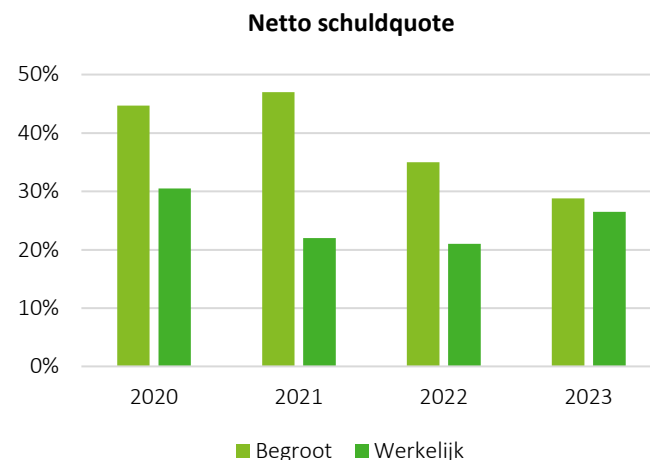
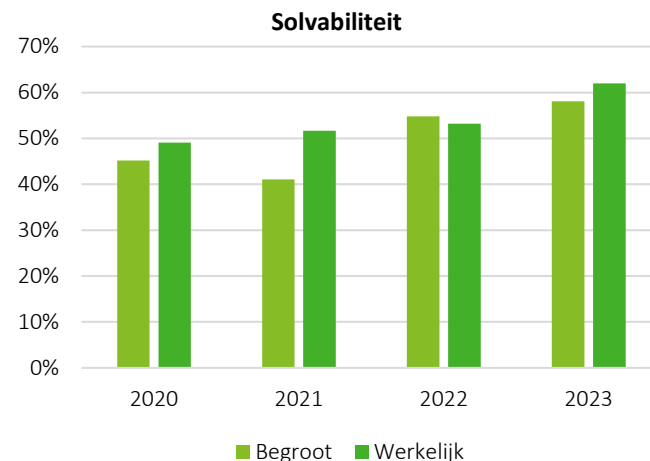
Netto schuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de 'druk' van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is ook van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van leningen) te dekken.

Kengetallen voor gemeente Helmond (begroot en werkelijk over de periode 2020-2023)

De financiële positie van de gemeente

Voorspellende waarde van uw begroting

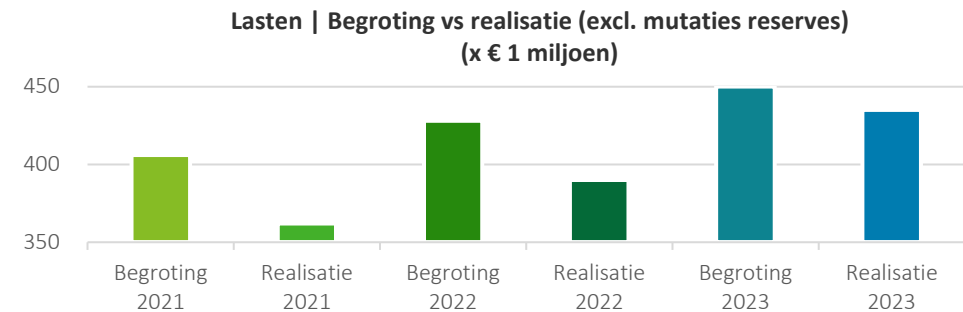
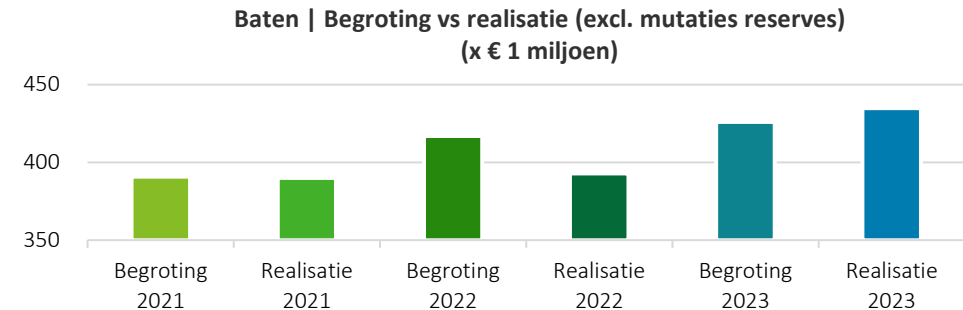
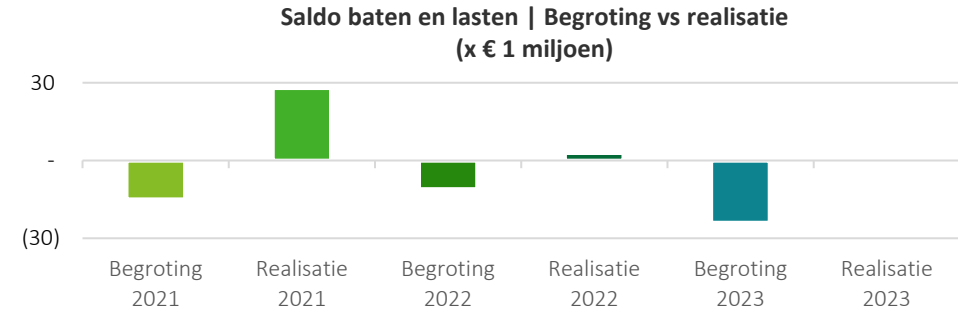
De jaarrekening 2023 sluit met een positief gerealiseerd resultaat van circa € 13,5 miljoen. De begroting is voor uw gemeente een belangrijk sturingsinstrument. Het is een kaderstellend document waarmee de gemeenteraad financiële en beleidsmatige kaders vaststelt waarbinnen het college haar beleid en doelen kan realiseren.

De gemeenteraad heeft de focus gelegd op het realiseren van de gestelde doelen. De realiteit hiervan is echter niet altijd in balans met de beschikbare capaciteit en mogelijkheden. Hiermee is de begroting meer gebaseerd op uw politiek-bestuurlijke ambities dan op wat uw gemeente daadwerkelijk met de beschikbare middelen en capaciteit kan realiseren. Gemeente Helmond is hier afgelopen jaar al meer bewust mee bezig geweest. Hierover hebben wij ook gerapporteerd in de managementletter.

We zien in toenemende mate dat gelden door het rijk vaak pas laat beschikbaar worden gesteld. Dit leidt ertoe dat nieuw beleid vormgegeven dient te worden op basis waarvan de gemeente de middelen besteed. Gezien de tijd die het vraagt om beleid vorm te geven leidt dit er toe dat in het eerste jaar waarin het rijk middelen beschikbaar stelt deze niet altijd door de gemeente zijn besteed. Indien er extra middelen vanuit het rijk beschikbaar worden gesteld, adviseren wij waar mogelijk te analyseren of deze middelen binnen het huidige boekjaar besteed kunnen worden of dat er sprake is van voorbereidingstijd om te komen tot beleid en uitvoering. Door hier kritisch naar te kijken neemt het realiteitsgehalte van de begroting toe.

Kwaliteit en transparantie van de jaarstukken

Bij de jaarrekeningcontrole hebben wij vastgesteld dat uw jaarstukken 2023 voldoen aan de vereisten uit het BBV. Wij hebben bij onze werkzaamheden de jaarstukken integraal doorgenomen en hebben daarbij – naast de verenigbaarheid van jaarverslag en jaarrekening – vanuit het belang en begrip van de gebruikers van de jaarstukken vooral gelet op de toegankelijkheid en begrijpelijkheid van de daarin opgenomen toelichtingen en analyses.

De financiële positie van de gemeente

Het weerstandsvermogen is toegenomen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de door de gemeente geschatte risico's. Beiden zijn gemuteerd in 2023; de ratio weerstandsvermogen is met 1,6 toegenomen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 149 miljoen (2022: € 148 miljoen). De beschikbare weerstandscapaciteit is redelijk stabiel ten opzichte van voorgaand jaar.

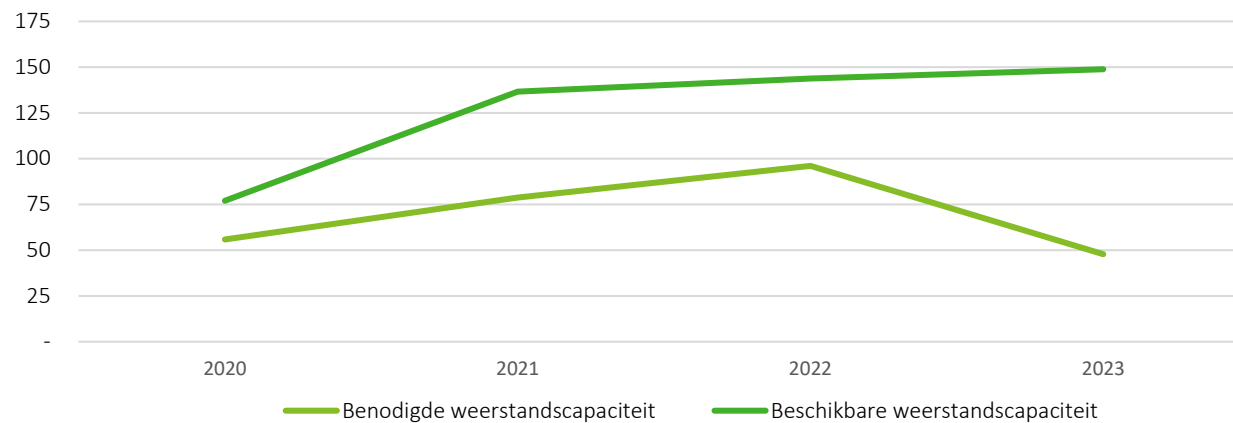
Benodigde weerstandscapaciteit

De inventarisatie van risico's – die in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag is opgenomen – geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een schatting van de kans dat het geïdentificeerde risico zich voordoet, om daarmee de benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen. Daarbij geeft het college een doorlopend inzicht in de grootste risico's (qua financiële impact en kans) voor uw gemeente, en is vermeld welke risico's zijn vervallen en/of nieuw zijn geïdentificeerd. Ook is een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van de belangrijkste risico's.

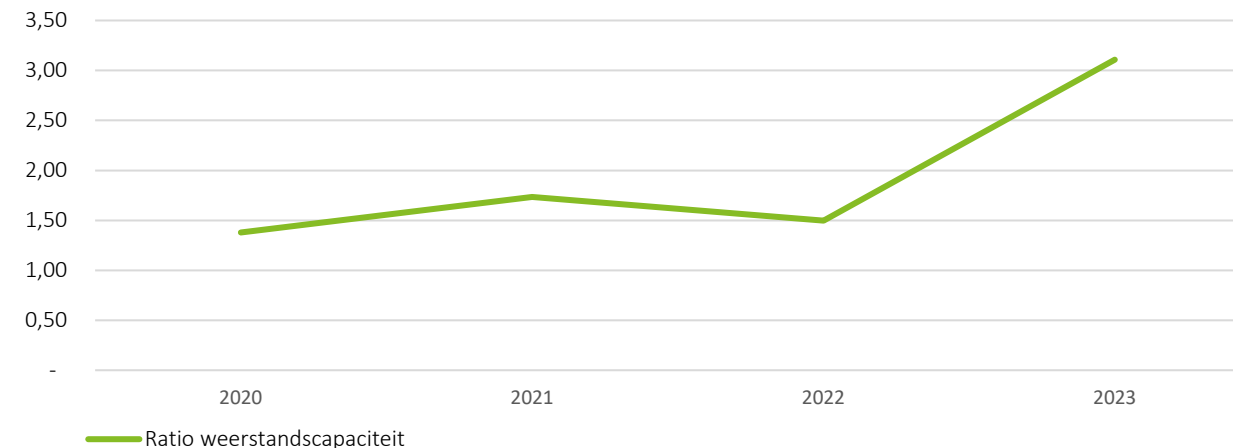
Uw gemeente heeft op basis van deze risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Het berekende bedrag voor specifieke risico's bedraagt € 48 miljoen (2022: € 96 miljoen). Ten opzichte van 2022 is hiermee sprake van grote daling. Dit wordt veroorzaakt door daling van de risico's in de grondexploitatie door o.a. de gewijzigde plannen voor Brainport Smart District.

Uw weerstandscapaciteit van € 149 miljoen is toereikend in relatie tot de berekende risico's van € 48 miljoen. Dit heeft het college inhoudelijk nader toegelicht in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag.

Weerstandscapaciteit
(x € 1 miljoen)

Ratio weerstandscapaciteit

Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf het boekjaar 2023 is het college verplicht in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen waarin zij zich verantwoordt over de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties (inclusief begrotingsrechtmatigheid). Een uitgebreidere toelichting op de onrechtmatigheden en de vervolgacties om deze op te lossen/te voorkomen is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag.

Verantwoordings- en rapportagegrens

Via het controleprotocol heeft de gemeenteraad de verantwoordings- en rapportagegrens vastgesteld. De gehanteerde verantwoordings- en rapportagegrens bedraagt € 4,8 miljoen respectievelijk € 480.000. De verantwoordingsgrens heeft het college gehanteerd bij het opmaken van de rechtmatigheidsverantwoording en de uiteindelijke conclusie daaromtrent. Fouten en onduidelijkheden die de verantwoordingsgrens niet overschrijden, zorgen voor een positieve uiting van het college waaruit blijkt dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. De rapporteringsgrens bepaalt de diepgang van de toelichting van het college in de paragraaf bedrijfsvoering.

Uit de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording van blijken aantal onrechtmatigheden welke de verantwoordingsgrens te boven gaan.

Normenkader

Het college heeft het van toepassing zijnde normenkader in kaart gebracht. Dit normenkader is door de gemeenteraad vastgesteld in haar vergadering d.d. 6 februari 2024. Wij hebben vastgesteld dat dit normenkader leidend is geweest voor het college om te komen tot de rechtmatigheidsverantwoording en de toelichtingen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Daarnaast hebben wij vastgesteld dat het college de financiële verordening en controleverordening heeft geactualiseerd. Deze zijn door de gemeenteraad vastgesteld in haar vergadering d.d. 18 juni 2024. In de financiële verordening zijn eveneens specifieke richtlijnen opgenomen over de wijze en diepgang van rapporteren over rechtmatigheid en de wijze waarop het college om dient te gaan met begrotingsafwijkingen.

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten, laste en balansmutaties, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en de hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). Uitgangspunt hiervoor is het niveau waarop de raad de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft. In de begroting zijn de bedragen voor de lasten en baten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting.

De gemeenteraad en het college hebben afspraken gemaakt in welke situatie lastenoverschrijdingen onrechtmatig maar acceptabel zijn (lastenoverschrijdingen zijn en blijven onrechtmatig, maar zijn onder voorwaarden acceptabel wat betekent dat het college deze niet hoeft toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering).

Wij hebben vastgesteld dat het college specifieke werkzaamheden heeft uitgevoerd ten aanzien van het begrotingscriterium. Hieruit blijkt dat er voor 10 miljoen overschrijding lasten heeft plaatsgevonden op de programma. Daarnaast zijn de investeringsbudgetten voor € 0,7 miljoen overschreden. De toelichting van deze onrechtmatigheden is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering. De overschrijding op de lasten past binnen de raad vastgestelde beleid en zijn daarom acceptabel.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld aan de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen c.q. voorwaarden zijn afkomstig uit de relevante wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader, en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Gemeenten stellen via de financiële verordening en/of onderliggende nota's kaders vast die van invloed zijn op verslaggeving. Het gaat hier om de invulling van de ruimte die het BBV geeft voor eigen gemeentelijke kaders. Denk hierbij aan grenzen voor het activeren van investeringen, afschrijvingstermijnen, omgang met reserves en voorzieningen en dergelijke. Deze vallen onder het getrouwe beeld en vallen per definitie onder de reikwijdte van de reguliere accountantscontrole. Ook voorwaarden die direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening worden niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Hierbij kan worden gedacht aan het niet naleven van voorwaarden met betrekking tot recht, hoogte, duur, termijnen, normbedragen, doelgroep en grondslag bij bijvoorbeeld bijstandsverlening, maatschappelijke ondersteuning, inkomensoverdrachten en het opleggen van belastingen dat tot gevolg heeft dat de bijhorende lasten of opbrengsten onjuist of onvolledig zijn. Het niet naleven van deze voorwaarden heeft direct invloed op het getrouwe beeld van deze posten in de jaarrekening.

Die onderwerpen die niet onder het getrouwheidsoordeel van de accountant vallen, hebben we onderstaand nader toegelicht inclusief de wijze waarop het college deze in haar werkzaamheden heeft betrokken.

Aanbestedingen

Uw gemeente voert in het kader van de controle op de naleving van de aanbestedingsregels jaarlijks een uitgebreide 'spendanalyse' uit. Hieruit blijkt een EU-aanbestedingsfout van € 1,67 miljoen. Dit betreffen elf inkoopdossiers. Gemeente Helmond heeft waar nodig een plan van aanpak opgesteld om de onrechtmatigheid te beëindigen. Dit is toegelicht in paragraaf bedrijfsvoering.

Sociaal domein

Oplopende kosten

Binnen het zorgdomein (WMO en Jeugd) is een landelijke ontwikkeling zichtbaar waarbij de lasten de afgelopen jaren fors zijn toegenomen. Waar dit in eerste instantie hoofdzakelijk kwam door een toenemende zorgvraag zien we in 2023 dat er met name sprake is van een toenemende zorgzwaarte met betrekking tot de jeugdzorg. Dit betekent dat cliënten vaak een zwaardere en daarmee duurder vorm van zorg behoeven.

Daarbij zien we dat zorgaanbieders op dit moment te maken hebben met sterk oplopende kosten als gevolg van loonstijgingen en oplopende huisvestingslasten. Dit leidt ertoe dat financiële posities van zorginstellingen in toenemende mate onder druk komen te staan wat naar verwachting een prijsopdrijvend effect heeft op de kosten van het sociaal domein van de gemeente.

In dit licht zien we landelijk reeds ‘systeem’ jeugdzorgaanbieders die niet meer aan de financiële verplichtingen kunnen voldoen waarbij aan gemeenten op basis van het convenant ‘Bevorderen continuïteit jeugdhulp’ een (verplichte) bijdrage aan deze instellingen wordt opgelegd.

Personele schaarste sociaal domein

Binnen de zorgsector zien wij een toenemende personele schaarste. Deze ontwikkeling is niet alleen cruciaal voor de zorgaanbieders zelf, maar vormt ook een potentiële bedreiging voor de continuïteit en kwaliteit van de geboden zorg binnen het sociaal domein. De demografische trends tonen een vergrijzende bevolking, waardoor met name de behoefte WMO zal toenemen. Tegelijkertijd is er in dat geval een afname van het aantal zorgprofessionals. Deze discrepantie tussen vraag en aanbod in de zorgsector zorgt voor een toenemende druk op de zorg.

Dit leidt er toe dat in toenemende mate daardoor niet de zorgvraag bepalend is in de omvang van de zorguitgaven maar ook het aanbod. Dit is een breed maatschappelijk probleem waarbij het voor gemeenten slechts beperkt mogelijk is hierin keuzes te maken.

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

De voorraad onderhanden werk

De balanspost met de belangrijkste schattingen in de jaarrekening betreft de voorraad onderhanden werk, waaronder de bouwgronden in exploitatie (grondexploitatie). Deze balanspost is door het saldo ultimo 2023 ad € 114 miljoen relevant voor de accountantscontrole, maar ook door de schattingen die een rol spelen bij het ramen van de in 2024 e.v. nog te realiseren baten ad. € 337 miljoen en lasten ad. € 225 miljoen. De nog te realiseren baten en lasten vormen samen met de boekwaarde de basis voor de waardering in de jaarrekening, oftewel het verwachte resultaat bij afsluiting van de projecten. Dit leidt tot een voorziening indien het college verwacht dat het project verlieslatend is en tot (tussentijdse) winstneming bij een verwachte winst. Voor de waardering van grondexploitatie dient de gemeente per individueel project te bepalen of de gemeente de boekwaarde plus de in de toekomst nog te realiseren kosten en opbrengsten, naar beste schatting, terugverdiend.

De gemeente Helmond schat ultimo 2023 in dat de totale omvang van de niet terug te verdienen kosten op de gehele grondexploitatie circa € 83 miljoen bedraagt (2022: € 86 miljoen). Deze voorziening is geheel in mindering gebracht op de bouwgronden in exploitatie. Dit is in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording.

Het controleproces van de waardering van de voorraad onderhanden werk

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot vijf P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt. Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse gemaakt van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavels, appartementen, etc.) in de projecten, in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?

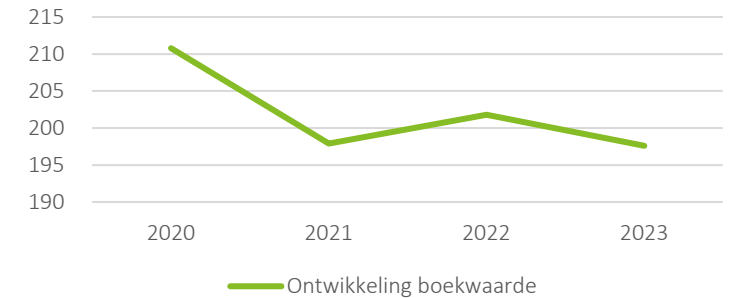
- **Prijs:** de verkoopprijzen van woningen, en dus van grond, hebben langere tijd onder druk gestaan. Deze situatie is omgeslagen in een grote vraag naar woningen en grond, waardoor de grondprijs zich in een hoog tempo in positieve zin ontwikkelt. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke grondprijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de positieve marktontwikkelingen?
- **Plankosten:** door de toenemende vraag naar woningen en dus naar bouwcapaciteit is sprake van een toenemende stijging van de bouwkosten. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke prijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de hierbij horende prijsontwikkelingen?
- **Parameters:** zijn de parameters voor kosten en opbrengstenstijgingen opportuun, beredeneerd vanuit de huidige situatie en de best mogelijke inschatting van de toekomstige ontwikkeling van de grondprijzen en de plankosten?

De 5 P's vormen de basis voor de actualisatie van de grondexploitaties zoals opgenomen in uw paragraaf 'Grondbeleid'.

Analyse grondexploitaties

Uit nevenstaande figuur blijkt dat de boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie in 2023 met € 4,2 miljoen is afgenomen ten opzichte van vorig jaar. Deze afname is het saldo van een groot aantal 'plussen en minnen' die in de paragraaf Grondbeleid (incl. bijlagen) van het jaarverslag nader zijn toegelicht en gespecificeerd.

Totale boekwaarde bouwgronden in exploitatie (x € 1 miljoen)

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

Bij onze beoordeling van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen voor het actualiseren van de grondexploitaties – vooral de uitgangspunten voor planning (fasering), programmering en prijsbeleid, maar ook de parameters voor kosten- en opbrengstenstijging en de gehanteerde rekenrente (rente-omslagmethode), hebben wij het volgende in overweging genomen:

- Of de afzonderlijke veronderstellingen redelijk lijken, onderling afhankelijk en intern consistent zijn, en of de veronderstellingen redelijk lijken wanneer ze collectief of in samenhang met andere veronderstellingen worden beschouwd.
- Of de veronderstellingen in de markt de waarneembare veronderstellingen op passende wijze weerspiegelen, met andere woorden: is er consistentie met de algemene economische omgeving en de economische omstandigheden in/bij de gemeente?
- Of de veronderstellingen aansluiten op de (vastgestelde) plannen (besluiten) van de raad.
- Of de veronderstellingen consistent zijn met de ervaringscijfers van de gemeente (met andere woorden: is historische informatie representatief voor toekomstige situaties?).

De grondexploitaties zijn door het college voor de jaarrekening 2023 opnieuw doorgerekend (geactualiseerd) en waar nodig zijn de verwachtingen bijgesteld, waarmee tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd, en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening noodzakelijk is.

Tussentijdse winstneming

Op basis van de notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken' van de commissie BBV moet de gemeente voor tussentijdse winstneming de 'Percentage Of Completion methode' (POC-methode) toepassen. Hierbij geldt als vereiste dat gemeenten, indien aan een aantal voorwaarden is voldaan, tussentijds winst moeten nemen. Voor het toepassen van de POC-methode is het van belang dat uw gemeente het resultaat betrouwbaar kan schatten. Ook moet er sprake zijn van verkochte grond en gerealiseerde kosten. Op grond van de POC-methode heeft uw gemeente in 2023 voor € 0,5 miljoen aan tussentijdse winst genomen (2022: € 1,7 miljoen).

Belangrijkste bevindingen inzake waardering grondexploitaties

Als onderdeel van de controle van de waardering van de bouwgronden in exploitatie voeren wij een risicoanalyse uit ter bepaling van het risicoprofiel van de individuele grondexploitaties en de hierdoor bestaande kans op een materiële fout in de waardering ervan. Hierbij betrekken wij de huidige boekwaarde, het geprognosticeerde resultaat, en de aard en omvang van de nog te realiseren baten en lasten (liggen hier bijvoorbeeld al contracten of overeenkomsten aan ten grondslag of niet).

Naast de hiervoor genoemde elementen spelen bij de risicoclassificatie van de individuele projecten ook de aard van het project, de programmering en de doorlooptijd een belangrijke rol.

Zo zorgt binnenstedelijke herstructurering normaliter voor een grotere complexiteit, doordat de gemeente de bestaande ruimte herontwikkelt en dit type projecten hierdoor (financieel gezien) gevoeliger is voor risico's dan volledig nieuw uit te leggen locaties. Een langere doorlooptijd van de projecten zorgt voor een hoger risicoprofiel, doordat de schatting van kosten en opbrengsten van de projecten subjectiever is naarmate de doorlooptijd toeneemt.

Op grond van onze risicoanalyse hebben wij geconcludeerd dat de grondexploitaties Brandevoort II, Automotive Campus, Suytkade en EHAD terrein de belangrijkste projecten binnen uw gemeente zijn, waarbij wij de grondexploitaties voor onze controle hebben geanalyseerd en geselecteerd voor nadere controle.

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden hebben wij vastgesteld dat de kosten- en opbrengsten-ramingen voldoende onderbouwd en betrouwbaar zijn. Wij concluderen dat de projecten daardoor juist zijn gewaardeerd in de gemeentelijke jaarrekening.

Verder heeft de gemeente de opbrengsten- en kostenstijgingen in toekomstige jaren bepaald op basis van geschatte indexcijfers. Bij het schatten van de geactualiseerde parameters voor de kosten- en opbrengstenstijging heeft uw gemeente een externe deskundige gevraagd hierop een second opinion uit te voeren, waaruit geen bijzonderheden zijn gebleken.

Gemeente Helmond heeft in 2023 de grondexploitatie van het EHAD terrein herzien en opnieuw laten vaststellen door de raad. Bij de controle van deze exploitatie constateren wij dat de opbrengsten en kosten niet volledig zijn onderbouwd. De reden hiervoor is dat het EHAD terrein nog in ontwikkeling is en er nog sprake is van een visie. Desondanks is het genomen besluit, inclusief de bijlagen, specifiek van aard. Op basis van verslaggevingsvereisten dient dit ook op die wijze verwerkt te worden in de jaarrekening, zelfs als er mogelijk in een later stadium herzieningen plaatsvinden. Wij adviseren om de verdere uitwerking van de visie voor het EHAD terrein, zodra deze meer concreet is, opnieuw voor te leggen aan de gemeenteraad. Het is bovendien aan te bevelen om een exploitatieplan pas ter goedkeuring aan de gemeenteraad te presenteren wanneer de plannen concreter zijn en de financiële consequenties adequaat onderbouwd zijn.

De komende periode zullen wij met de ambtelijke organisatie verkennen hoe in de toekomst hier nadere invulling aan gegeven kan worden.

De uitgangspunten die in de grondexploitaties en dus in de jaarrekening 2023 zijn verwerkt, zijn door ons getoetst en als aannemelijk aangemerkt

Wij hebben op grond van de door ons verrichte werkzaamheden inzake de waardering van de grondexploitaties vastgesteld dat uw gemeente:

- Beschikt over actuele ramingen van de nog te realiseren baten en lasten.
- Beschikt over een deugdelijke onderbouwing van de gehanteerde uitgangspunten in de grondexploitaties.
- Externe deskundigheid heeft ingeschakeld ter onderbouwing van de geraamde grondprijzen, grondopbrengsten en parameters.
- Een niet onaannemelijk niveau heeft bepaald van de nog te maken plan- en civiele kosten.

Fraude, integriteit, en naleving wet- en regelgeving

De beoordeling door het college van burgemeester en wethouders van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving

Bij onze controle vragen wij u jaarlijks inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking kan bevatten door fraude of het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van de inschattingen, het proces dat u daarbij hanteert, en de communicatie daarover met het personeel en met de gemeenteraad. Tijdens deze gesprekken heeft uw organisatie aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken.

In onze managementletter hebben wij gerapporteerd over fraude en integriteit, en de stappen die uw gemeente hierin heeft gezet.

Specifieke werkzaamheden frauderisico

Op basis van onze jaarlijkse frauderisicoanalyse onderkennen wij sinds dit jaar een additioneel frauderisico in de controle van toepassing voor al onze gemeentelijke cliënten. Dit is op basis van recente praktijkvoorbeelden in de sector. Tijdens onze beoordeling van frauderisico's hebben we een potentieel risico geïdentificeerd met betrekking tot de goedkeuring van geleverde prestaties die niet daadwerkelijk hebben plaatsgevonden of die betrekking hebben op goederen of diensten geleverd voor persoonlijk gebruik. Dit kan resulteren in het onterecht betaalbaar stellen van facturen. Ondanks dat we *geen* kwantitatief materieel frauderisico waarnemen (het risico dat er door fraude een bedrag van groter dan € 4,7 miljoen afwijkt in de jaarrekening), herkennen we *wel* een kwalitatief materieel frauderisico (politiek-bestuurlijk relevant voor de oordeelsvorming van de gemeenteraad) in situaties waarin het om transacties van grote omvang gaat. We hebben aanvullende steekproefcontroles uitgevoerd op transacties die de drempelwaarde van 150.000 euro overschrijden. Bij deze controle zijn geen onregelmatigheden aan het licht gekomen.

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college, inclusief het invoeren en onderhouden van interne-beheersingsmaatregelen voor de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en efficiency van de bedrijfsvoering, en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, doordat sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen of verkeerd voorstellen van zaken, of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben de accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast, in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Fraude en integriteit

Jaarlijks verkrijgen wij inzicht in de integriteitsmeldingen, die wij vervolgens bespreken met de gemeente. Wij hebben op basis van onze controle en de besprekingen geen fraudegevallen geconstateerd.

Onze conclusie is voorts dat uw gemeente op een adequate wijze opvolging geeft aan geïdentificeerde integriteitskwesties, en hierover tijdig met ons in contact treedt.

Interne beheersing

Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2023

Managementletter 2023, toegespitst op de interne (financiële) beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2023 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle was primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing, voor zover van belang voor onze controle op de getrouwheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

Voor de bevindingen van de interim-controle verwijzen wij naar onze managementletter 2023 gedateerd d.d. 15 januari 2024.

Memoriaalboekingen

Memoriaalboekingen zijn (correctie)boekingen die niet via de reguliere boekingsgang plaatsvinden. Deze boekingen zijn hierdoor in opzet meer risicovol en daarom besteden wij bij onze controle extra aandacht aan deze boekingen.

Om de controle zo efficiënt en effectief mogelijk uit te voeren, en toe te spitsen op het specifieke risico en karakter van memoriaalboekingen, hebben wij gebruikgemaakt van een data-analyse tool. Hieruit zijn geen onjuistheden, onrechtmatigheden of anderszins bijzonderheden gebleken.

Evaluatie opstel- en controleproces

Het opstel- en controleproces is door een goede samenwerking prettig verlopen. De controle van de jaarrekening is een complex proces. We beseffen dat wij veel vragen van de organisatie. Tegelijkertijd zien we doordat er gedurende het controleproces onjuistheden worden geconstateerd en dat dit druk zet op de doorlooptijd van de controle. Wat wel positief is om te constateren is dat in de beantwoording van vragen kwaliteit boven snelheid is verkozen. Desalniettemin zijn hierdoor vertragingen in het controleproces ontstaan.

Wij constateren veel correcties die vorig jaar zijn doorgevoerd ook in de controle van de jaarrekening 2023 tot een correctie hebben geleid. Wij vragen het college te analyseren welke lessen hieruit getrokken kunnen worden en hierop een verbeterplan vorm te geven.

Medio 2024 evalueren wij – mede op basis van de actualisatie van de risicoanalyse voor de jaarrekening 2024 – wederom gezamenlijk het proces om te bepalen op welke terreinen/aspecten verdere verbeteringen in het opstel- en controleproces van de jaarrekening mogelijk zijn.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving inclusief cybersecurity zit in een groeipad

De bestaande tekortkomingen in de IT-omgeving leiden ertoe dat de gemeente en wij niet zonder meer kunnen steunen op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Belangrijke nadelen zijn onder andere:

- Uw gemeente loopt een verhoogd risico op tekortkomingen in de geautomatiseerde gegevensverwerking die bijvoorbeeld kunnen resulteren in niet-betrouwbare data c.q. cijfers en een grote(re) impact kunnen hebben indien sprake is van cybersecurity incidenten.
- Het niet zonder meer kunnen steunen op de geautomatiseerde gegevensverwerking leidt ertoe dat bij de interne controles niet zonder meer gebruik is te maken van onder andere data-analyses. De uitvoering van de interne controles – waarbij bijvoorbeeld voor inkopen data-analyse is ingezet – is hierdoor niet optimaal efficiënt, doordat eerst aanvullende werkzaamheden nodig zijn om de betrouwbaarheid van data/lijstwerk vast te stellen. Bovendien kan de interne controle bij maximaal gebruik van data-analyse een hogere toegevoegde waarde opleveren voor de organisatie doordat zij daarmee belangrijke inzichten kan verkrijgen en de controles ook meer risicogericht kan insteken.

Het gevolg van bovenstaande conclusie is dat wij meer gegevensgericht werk hebben moeten verrichten, waaronder het uitvoeren van specifieke werkzaamheden om de betrouwbaarheid van data en lijstwerk vast te stellen.

Bijlagen

A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen

Aard van de fouten	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	€ 0
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode:	€ 0
Totaal getrouwheidsfouten	€ 0

- Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

A2 - Onzekerheden in de controle

Aard van de onzekerheden	Getrouwheid
Totaal onzekerheden in de controle getrouwheid	€ 0

- Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere onzekerheden.

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de strekking van ons getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening 2023 en onze conclusies ten aanzien van de rechtmatigheid van de SiSa-bijlage 2023.

- Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring): goedkeurend
- Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening: goedkeurend

Per regeling geven wij in de volgende tabel aan of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
A14b	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, (gewelddadig) extremisme en terrorisme in 2022	n.v.t.	€ 0	
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	n.v.t.	€ 0	
A20b	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	€ 0	
A21	Regeling specifieke uitkering ter voorkoming van georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit 2023	n.v.t.	€ 0	
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	n.v.t.	€ 0	
C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	n.v.t.	€ 0	
C105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	n.v.t.	€ 0	
C210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	n.v.t.	€ 0	
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	n.v.t.	€ 0	
C55	Aanpak energiearmoede	n.v.t.	€ 0	
C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	n.v.t.	€ 0	
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	n.v.t.	€ 0	
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	n.v.t.	€ 0	
C94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	n.v.t.	€ 0	
Subtotaal			€ 0	

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			€ 0	
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	n.v.t.	€ 0	
D10	Volwasseneneducatie	n.v.t.	€ 0	
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	n.v.t.	€ 0	
D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	n.v.t.	€ 0	
D21	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	n.v.t.	€ 0	
D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	n.v.t.	€ 0	
D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	n.v.t.	€ 0	
E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra 2020 – 2022	n.v.t.	€ 0	
E44	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027	n.v.t.	€ 0	
E53	Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord	n.v.t.	€ 0	
E58	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem overbruggingsjaar 2021	n.v.t.	€ 0	
E83	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022	n.v.t.	€ 0	
E85	Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen intelligente verkeersregelininstallaties	n.v.t.	€ 0	
E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	n.v.t.	€ 0	
F11	Regeling specifieke uitkering MKB Deals 1e tranche	n.v.t.	€ 0	
F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	n.v.t.	€ 0	
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
Subtotaal			€ 0	

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			€ 0	
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet _ totaal 2022	n.v.t.	€ 0	
G2A	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet _ totaal 2022	n.v.t.	€ 0	
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB) gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_ totaal 2022	n.v.t.	€ 0	
G3A	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB) _ totaal 2022	n.v.t.	€ 0	
G3A	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB_ totaal 2022	n.v.t.	€ 0	
G3A	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2022	n.v.t.	€ 0	
G3A	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2022	n.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 2 gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
Subtotaal			€ 0	

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			€ 0	
G4	Tozo 3 gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 4 gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 5 gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gedeelde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gedeelde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen totaal 2022	n.v.t.	€ 0	
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen totaal 2022	n.v.t.	€ 0	
G4A	Tozo 2 totaal 2022	n.v.t.	€ 0	
G4A	Tozo 3 totaal 2022	n.v.t.	€ 0	
G4A	Tozo 4 totaal 2022	n.v.t.	€ 0	
G4A	Tozo 5 totaal 2022	n.v.t.	€ 0	
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gedeelde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar 2022	n.v.t.	€ 0	
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gedeelde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar 2022	n.v.t.	€ 0	
G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G12	Gedeelde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
Subtotaal			€ 0	

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			€ 0	
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G12A	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2022	n.v.t.	€ 0	
G12A	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2022	n.v.t.	€ 0	
G13	Besteding/baten onderwijsroute _ gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen _ gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	
G15B	Specifieke uitkering Brabants Migratie Informatiepunt_ deel gemeenten 2023	n.v.t.	€ 0	
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	n.v.t.	€ 0	
H8	Regeling Sportakkoord 2020–2022	n.v.t.	€ 0	
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	n.v.t.	€ 0	
H14B	SPUK expertisecentra jeugdhulp	n.v.t.	€ 0	
H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	n.v.t.	€ 0	
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	n.v.t.	€ 0	
H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	n.v.t.	€ 0	
H35	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023-2026	n.v.t.	€ 0	
Subtotaal			€ 0	

C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de “Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)” en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Helmond in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen.

Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.

- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde ‘onafhankelijkheids-evaluatie’), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een gemeenteraad, raadscommissie of auditcomité, overwegen wij ook een van deze instanties te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen wordt periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdsheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen.

Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om het komend boekjaar teamleden bij de gemeente Helmond te rouleren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente Helmond

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eind-verantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente of een bij de gemeente betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid met een (geschatte) waarde van meer dan € 100 ontvangen of verstrekt, en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL” of “Deloitte Global”), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte-organisatie”). DTTL en haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichten of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteiten zijn aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belastingadvies- en juridische diensten, en diensten op het gebied van consulting, financial advisory, en risk advisory aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op haar meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 415.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte-organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.